

בס"ד | ט"ו שבט תשפ"ו | 02.02.26 | גליון מס' 4

זמרה:

04

תהיו בשמחה

בעל המנגן
ר' יואלי קליין
בראיון אורח
מיוחד

08

כשמוזיקה נשמעת נכון

יואלי צישינסקי

10 סודות היח"צ במוזיקה

ישראל חסיד, קונטרול

20 אני זמר או אבא לילדים

מיישי ויטמן

שיע פרד | Y@FREID.CO.IL

// דבר העורך //

בס"ד

שלום לכם, קוראי ומנויי מגזין "זמרה" היקרים.

בפרשת יתרו מביא בעל ה"תפארת שלמה" זי"ע ווארט נשגב על הפסוק:

"וישמע יתרו... את כל אשר עשה אלוקים למשה ולישראל".

כאשר ראה יתרו שהקב"ה שידד מערכות שמים וארץ, שינה סדרי טבע, והנהיג הנהגה ניסית – וכל זאת למען עם ישראל – הבין, מתוך התבוננות עמוקה, שכל חפץ ורצון הבורא, וכל תכלית בריאת העולם, אינם אלא עבור בני ישראל.

ברוח זו אנו מגיעים אל ט"ו בשבט – זמן שבו אנו מברכים על פירות האילן, על הצומח, על הטבע כולו. זהו זמן מיוחד להתבונן, לעצור לרגע, ולהודות על כל מה שנברא בעולם. וכאשר אנו עוסקים במוזיקה, יש בכך נקודת התבוננות נוספת: לדעת ולהפנים, שכל עולם הצלילים, הקולות והזמרה - לא נברא אלא לצורך כלל ישראל ולעבודתו יתברך שמו. ומתוך כך, מוטלת עלינו הזכות -אך גם האחריות - להשתמש בכלים הללו בדרך הכשירה, המדויקת והנכונה, לכבוד שמים.

ברוך השם, זכינו והגענו כבר אל גיליון מספר 4. ברצוני להודות כאן לכל המגיבים, הן בכתב והן בפה. התגובות שמגיעות אלינו מלמדות על קהל מנויים יקר, שמבקש, אוהב ומעריך תוכן איכותי, נקי ומקצועי.

מכאן אני פונה אליכם, הקוראים היקרים. אנו עמלים, בסייעתא דשמיא, להביא אליכם את התוכן המדויק והטוב ביותר שניתן. נשמח מאוד לשמוע מכם הערות והארות - הן על התוכן שכבר קיים, והן על כיוונים, נושאים ורעיונות שכדאי להוסיף ולשפר. אתם, ורק אתם, תקבעו בעז"ה את רמת המגזין ואת התוכן שימשיך ויגיע אל דפיו.

שמחים לעדכן כי בעז"ה בימים הקרובים יושק אינדקס מקיף ומעודכן, המרכז את כלל פרטי הקשר של בעלי העסקים מתחום המוזיקה והאירועים. האינדקס נועד להנגיש, ללא עלות לציבור, מידע מסודר ופרטי יצירת קשר של נותני שירות ובעלי מקצוע – החל ממוזיקה ותזמורות, דרך אולמות ופאניות, ועד לפרטים המשלימים הנדרשים בתחום. ההרשמה לאינדקס כרוכה בעלות סמלית חד-פעמית. בעלי עסקים, או מי שמכירים בעלי עסקים בתחום, מוזמנים להירשם ולהוסיף את פרטי יצירת הקשר, כך שמי שיחפש שירות רלוונטי יוכל לאתרם בקלות.

להתראות בגיליון הבא.

לחצו כאן להצטרפות לקבלת מגזין 'זמרה' במייל ללא עלות
או שלחו אימייל לכתובת S@FREID.CO.IL עם המילה 'מגזין'

05

זמיר

07

אקורד למתחיל

מובדלים

08

כשמוזיקה נשמעת נכון

יואלי צישינסקי

12

מוזיקה אלקטרונית

יוחנן אורי

16

הרגע שלפני

ר' יואלי קאהן

19

כוחה של השירה

ר' אליהו ברנשטיין

25

האדם עץ השדה

שלום זיכרמן

תוכן עניינים

עורך ומו"ל

שיע פרד

תגובות למערכת

Y@FREID.CO.IL

שלום וברכה, שמחה היא לנו לארח במגזין זמרה את הבעל-מנגן החסידי ר' יואלי קליין, מזמרי החתונות המוכרים והפעילים בציבור החרדי. בתוך סדר יומו העמוס, נעתר ר' יואלי להשיב למספר שאלות, ולשתף מניסיונו האישי תובנות ונקודות מבט מעולם הנגינה והשירה – עבור קוראי ומנויי זמרה.

מה לדעתך הופך שיר ל'להיט' וגורם לקהל להתחבר לשיר מסוים?

הקהל מתחבר לשיר כאשר הוא מרגיש שהמסר שבו מדבר אליו באופן אישי. מילים נכונות ותוכן שהשומע חש שהוא נוגע בו – הם הבסיס. לצד זאת, חשוב שגם המוזיקה עצמה תהיה טובה ואיכותית. יש הרבה מה להרחיב על ההגדרה של מוזיקה טובה, עיבוד נכון והתאמה סגנונית, אך זהו תיאור קצר על קצה המזלג.

כמה מקום יש באמת לחדשנות מול שמרנות?

כל אדם נמשך באופן טבעי למה שהוא גדל עליו. השירים שנשמעו בבית בילדות, הם אלו שמעצבים את הטעם המוזיקלי וממשיכים ללוות אותו. קשה לראות אנשים שגדלו על מוזיקה שמרנית נמשכים פתאום

לחדשנות קיצונית, ומנגד – מי שגדל על מוזיקה עדכנית וחדשנית, לרוב יישאר מחובר אליה גם בהמשך.

אם היית יכול להעביר מסר אחד לעולם המוזיקה – מה הוא היה?

תהיו בשמחה, כדי שתוכלו לשמח אנשים אחרים

מהו בעיניך האתגר הבולט ביותר כיום למי שעובד ויוצר במוזיקה?

בעיניי, האתגר המשמעותי שהיה מאז ומעולם הוא היכולת להעביר את המסר שיש לאמן להעביר דרך השירה והזמרה. לא די ביצירת שיר או לחן; האתגר האמיתי הוא שהמסר יגיע אל הקהל, יגע בקהל ירגש אותו וישמח אותו, ושהקהל ירצה לשמוע אותו ויצליח להתחבר אליו באמת. הוצאת שיר היא רק השלב הראשון – הקבלה וההזדהות של השומעים הוא המבחן האמיתי.

בעידן של קליפים ויחסי ציבור – היכן עומד הכישרון?

מאחר שחלק גדול מעולם השירה והמוזיקה עובר כיום דרך טכנולוגיה, מדיה וערוצים דיגיטליים, אין מנוס מלהיות נוכח גם שם. קשה לי לראות מוזיקאי שמצליח לאורך זמן מבלי להופיע, ולו במידה מסוימת, גם בזירת הקליפים והרשתות. זה הפך לחלק בלתי נפרד מהדרך שבה המוזיקה מגיעה לקהל.

איזה שינוי היית רוצה לראות בעולם המוזיקה בשנים הקרובות?

באופן אישי, אני מרוצה מהמצב הקיים. עולם המוזיקה כיום עשיר מאוד, הן ברמת היצירה והן ביכולות הביצוע וההפקה. המגוון רחב, והאפשרויות רבות.

לחצו כאן להצטרפות לקבלת מגזין 'זמרה' במייל ללא עלות או שלחו אימייל לכתובת S@FREID.CO.IL עם המילה 'מגזין'

הניגון הקדוש של שירת הים בשערי חסד

רבות היו מאריכים זקני ירושלים לתאר בערגה את המעמד נורא ההוד בעת שירת הים בליל שביעי של פסח אצל הצדיק הירושלמי, הגאון הנפלא משערי חסד, רבי יעקב משה חרל"פ זצוק"ל, כשמידי שנה בסמוך לחצות ליל היו מתכנסים במחיצתו רבים מיקירי קרית דשופריא, ולאחר אמירת לחיים על יינה של ארה"ק ושיחת קודש בגודלה של השעה, היו כולם פורצים בריקוד כשהם ממלאים גרונם בשירת הניגון הקדוש אותו היה שר בסילודין רבי יעקב משה, שבאותו הלילה היה לבוש בקפוטת משי לבנה כמנהג מקובלי ירושלים. בכל פעם ופעם שסיימו את הניגון היה רבי יעקב משה קורא בדביקות אילעית את הפסוק הבא של שירת הים ולאחריו היו חוזרים על הפסוק כל הקהל הקדוש.

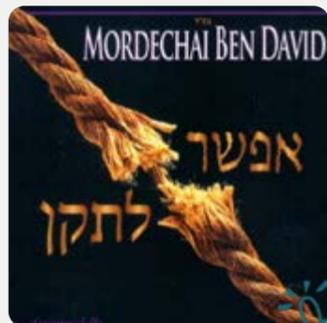

הצדיק הירושלמי הגאון רבי יעקב משה חרל"פ זצוק"ל

גם הרה"ק ה'בית ישראל' מגור זי"ע (שהיה מגיע בסתר מידי פעם בפעם ללמוד עם רבי יעקב משה), נצפה פעמיים ע"י הנוכחים במעמד כשהוא מגיע לבדו ומביט מבעד לחלון על סדר העבודה בפנים, צופה ומאזין בקשב רב לשירת הים והניגון הקדוש המושר בין הפסוקים. רבים מאלו שזכו להיות נוכחים במעמד, המשיכו בעצמם להנהיג להקהיל את

קהילות הקודש בבתי כנסיות ובתי מדרשות די בכל אתר ואתר, ובשעת חצות לרקוד בניגונו הקדוש של רבי יעקב משה בין אמירת הפסוקים של השירה ברוב עם. וכך נוהגים עד ימינו בקהילות

כי הלחן הוא שלו עצמו, שהיה מטיב לנגן ובעת התעלות רגשות הקודש שבו היה גם מלחין ניגונים. אך תנועות הניגון הזכירו לחסידים יוצאי גליציה והונגריה ניגון קדום ועתיק, שהיה מושר עוד אצל הרה"ק רבי אליעזר מדז'יקוב זי"ע בן הרה"ק רבי נפתלי צבי מרופשיץ זי"ע וצאצאיו, היו ששרו את הניגון ל"חי ה' בזמירות שבת בצפרא דשבתא, אצל צדיקי בית דז'יקוב זי"ע היה ניגון זה מושר גם על 'אין קצבה' בימי הדין והרחמים, ו ב ח צ ר ו ת סאטמאר בימים טובים הוא היה מושר על 'בפי ישרים' בתפילת שחרית. ויש שהעירו שכבר בגליציה והונגריה היה מושר ע"י הצדיקים על הפסוק מהשירה "אשירה לה' כי גאה גאה וגו". א"כ כך התגלגל הניגון הקדוש של 'שירת הים' מדז'יקוב בגליציה לשכונת שערי חסד בירושלים ומשם לקהילות ישראל ברחבי העולם. (חלק מהדברים מקורם בספר 'שירת הים' על תולדותיו של הגרי"מ חרל"פ, שנכתב ע"י ידידי ר' יאיר חרל"פ)

שם השיר: מובדלים אלבום: אפשר לתקן זמר: מרדכי בן דוד שנת הוצאה לאור: תשנ"ו

כבודו יתרוםם בפי כל הנשמה, וישמיע למקדישיו המקדישים שמו בנעימה, הם מובדלים מעמים, ואותך בהתד מרוממים, צועקים בכל לב לשחרך, כי הם עבדיך.

פתיח Am	E7	Gm	A7
Dm	Am	Dm	Am
E7	Am	F	כבוד E7
יתרוםם Dm	בפי כל E7	הנשמה Am	בפי Dm
כל Am	הנש- B7	מה- E7	וישמיע Am
למקדישיו Dm	המקדישים Am	שמו Dm	בנעימה E7

לקבלת ההמשך, לחצו כאן או שלחו הודעה לכתובת y@freid.co.il

על איזה שיר תרצו לקבל את האקורדים בגיליון הבא? כתבו לי.

כשמוזיקה נשמעת נכון

מה יוצר את התחושה שבאירועים רבים בארה"ב המוזיקה נשמעת יותר מסודרת ומקצועית מאשר בישראל?

דבר ראשון המרחק בין הארץ לשם עושה את שלו... גם שם יש הרבה אירועים עם רעש מיותר, אבל בגדול, יש להם סטייל, הם אוהבים פחות בלגן, הם קפדניים ומבינים במוזיקה.

האם ההבדל הוא ברמת הנגנים - או בתפיסת התפקיד של המוזיקה בתוך האירוע?

גם וגם, האוזן האמריקאית היא מאוד דייקנית (גם בעסקים וגם במוזיקה), חשוב להם מה נכנס להם לאוזן ומה הם שומעים. המוזיקאים שם הם באמריקה! זאת רמה בינלאומית, אצלם המוזיקה צריכה להיות מוזיקאית, ותפקידה להנעים ולא להרעיש.

לפני 20 שנה כשאמרנו לנו חתונה דמיינו שניצל וסקסופון, היום כשאמרנו חתונה אנחנו מיד מדמיינים רעש מחריד מחרש אוזניים.

איך גישה שונה לזולתם משפיעה על החוויה הכללית של הקהל?

צריך להבין שהזולתם הוא לא חשוב, מה שחשוב זה מה שמתנגן. היום יש ביקוש לזולתם גבוהה מעבר למה שהאוזן יכולה לשמוע, לא מאזינים ככה למוזיקה! מוזיקה מקצועית מתנגנת בזולתם נכון - בלי להיכנס למונחים מקצועיים, אבל אז אתה מצליח לשמוע כל כלי ואין מלחמת רעש.

ניצד הרגלי עבודה, חזרות ומשמעת מוזיקלית משפיעים על התוצאה בזמן אמת?

רוב אמני החתונות היום, התחילו לא טוב, מוניטור ענק לתוך האוזניים "בשביל ההרגשה", והמהדרים חייבים שתיים, אחרת הם לא יכולים לנגן. אם מוזיקאים היו מתרגלים לשמוע את עצמם במינימום ווליום הנדרש, עם עדיפות לאוזניות פתוחות כמו באולפן, אזי באולם היה פחות פידבק, וסאונד יותר מדויק מצוחצח ואיכותי.

איזה תפקיד ממלא טכנאי הסאונד (סאונדמן) בכל אחד מהמקרים, שותף מוזיקלי או גורם טכני בלבד?

אם זה לא חתונה בירושלים כשה'סאונדמן' נדרש למלא את תפקיד ה'בסיסט' כמו פיו, הרי שטכנאי הסאונד עסוק רק בסאונד, וזה טוב שכל אחד עושה את תפקידו. אגב, לא אשכח שפעם ראיתי טכנאי סאונד שעלה רגע לנגן בסעודה מחרוזת כליזמר עם הנגנים, ולאחר

על מה תרצו לקרוא במגזין הבא? כתבו לי

מושג מוזיקלי / גוון צליל

גוון צליל הוא "טביעת האצבע" הייחודית של הצליל. זהו המרכיב שמאפשר לנו להבדיל בין כינור, פסנתר או קול אנושי, גם כשהם מנגנים בדיוק את אותו התו ובאותה עוצמה. הגוון נקבע על ידי ה"אוברטונים" - צלילים נלווים זעירים ושקטים שמתלווים לתו המרכזי. בעוד המלודיה היא השרטוט והקצב, הוא המבנה הגוון והצבע; הוא זה שהופך את המוזיקה לחמה, קרה, מחוספסת או קטיפתית, ומעניק לכל יוצר את קולו הבלעדי והבלתי ניתן לחיקוי.

ישי לפידות ומנדי גרופי

פרחי מיאמי | 2005 (תשס"ה)

רפאינו, מרדכי בן דוד | ניו יורק, 1991 (תשנ"א)

דואט מרגש, יעקב שוואקי והחזן יצחק מאיר הלפגוט | 2009 (תשס"ט)

ר' שלמה קרליבך | ניו יורק 1989 (התשמ"ט)

נשמח לקבל מכם הערות, הארות ותיעודים נוספים, ככל שיש ברשותכם

סודות היח"צ במוזיקה

שלושה סוגי זמרים, ושלוש אסטרטגיות להישאר בתודעה

בעידן שבו הקהל מוצף בתוכן, אלגוריתמים - טכנולוגיה המבוססת על בינה מלאכותית - הופכת לחלק מהמציאות היומיומית, ורשתות המדיה מחליפות את התקליטים, יחסי הציבור במוזיקה אינם מותרות, אלא תנאי קיום.

אלא שאין דרך אחת נכונה: בשטח ניתן לזהות שלושה מודלים מרכזיים של זמרים/קלידינים, שלכל אחד מהם אסטרטגיית תוכן, יח"צ ותודעה שונה לחלוטין.

שלושה סוגים, שלוש תפיסות ולכל אחת יתרונות וחסרונות ברורים.

1. הזמר האקסקלוסיבי: מעט פרויקטים הרבה אימפקט

דוגמה: אושי לנדסמן

זהו קלידן שבוחר להוציא מעט מאוד חומרים בשנה, לעיתים מחרוזת אחת אך כל פרויקט נראה, נשמע ומורגש כמו אירוע.

השקעה של עשרות אלפי שקלים בעיבוד, קליפ, יח"צ והשקה מדויקת. יתרונות:

מיתוג יוקרתי: כל יציאה נתפסת כ"משהו גדול", לא עוד מחרוזת שחולפת בפיך.

ציפייה ועניין: הקהל מחכה. יש סיפור.

אורך חיים ארוך לשי: מחרוזת אחת יכולה ללוות חודשים ארוכים.

קל יותר לעבוד יח"צנית: יש זמן לבנות נרטיב, עומק, סיפור אישי.

חסרונות:

סיכון גבוה: אם הקליפ לא תופס אין גיבוי מידי.

פערי תודעה: בין פרויקט לפרויקט הזמר/קלידן עלול "להיעלם".

עלות כלכלית גבוהה: לא מתאים לכל כיס.

תלות בהצלחה בודדת: פחות מקום לטעויות.

2. הזמר עם פרויקט דגל: עוגן מרכזי + תכנים משלימים

דוגמה: עקיבא גרומן

כאן מדובר באסטרטגיה מאוזנת: אחת לתקופה יוצא פרויקט דגל משמעותי סינגל, אלבום או קליפ מושקע וסביבו נבנים תכנים משלימים כמו מחרוזות לייב, קאברים, הופעות מצולמות או גרסאות מיוחדות.

יתרונות:

נכחות רציפה: גם כשאין "להיט חדש", יש פעילות.

גמישות ביחסי ציבור: תמיד יש על מה לדבר.

יש לך את המספר של הזמר?

חיזוק החיבור לקהל: תכני לייב מייצרים אותנטיות. איזון בין איכות לכמות: לא שוחק את המותג, אבל גם לא נעלם. חסרונות:

דורש תכנון מדויק: בלי אסטרטגיה זה מתפזר.

פחות "וואו" מכל יציאה קטנה: לא כל תוכן הוא אירוע.

עומס ניהולי: הרבה תוצרים, הרבה עבודה.

סכנת בלבול מיתוגי אם אין קו ברור.

אבל עקיבא עושה את זה בשלמות וכל יצירה שלו סוחפת את השיח בתעשייה לשוחח על זה במשך תקופה.

3. הזמר הקצבי: הרבה תוכן בקנה מידה קטן

דוגמה: פרויקט "ממתק לשבת"

המודל השלישי פועל לפי חוקי הרשת: קצב מהיר, תוצרים קטנים, רעיונות פשוטים, ולעיתים מינימום השקעה כספית.

כל שבוע/חודש משהו חדש.

יתרונות:

נכחות קבועה בתודעה: האלגוריתם אוהב אותך.

חיבור יומיומי לקהל: הופך לחלק מהשגרה.

עלות נמוכה יחסית: לא כל שיר חייב קליפ.

למידה מהירה: רואים מיד מה עובד.

חסרונות:

שחיקת המותג: לא כל דבר נתפס כאירוע.

קושי לייצר להיט גדול: הכול "קטן".

עייפות קהל אפשרית: יותר מדי תוכן.

אתגר תקשורתי: קשה לעניין מדיה בפרויקט קטן חוזר.

אז מה נכון? התשובה: תלוי בזהות

אין מודל אחד נכון.

הבחירה תלויה באופי הזמר, בקהל היעד, בתקציב ובעיקר בשאלה אחת:

איך רוצים שיזכרו אותך? כיוצר יוקרתי ומדויק, כאמן פעיל ונוכח, או כמותג יומיומי וחמים

יחסי ציבור טובים במוזיקה אינם רק "לשלוח הודעה לתקשורת", אלא לבנות אסטרטגיה שמתאימה לאמן ולא להפך.

בסוף, הקהל אולי שומע שירים אבל הוא זוכר סיפורים, עקביות ונכחות.

בקרוב

התפתחות המוזיקה האלקטרונית - חלק ב

כיום - בתחום ההפקות המוזיקליות במוזיקה החסידית ללא יוצא מן הכלל עושים שימוש נרחב במקצבים ואלמנטים אלקטרוניים, קשה למצוא אלבום שלם שלא נשזר בו אלמנטים אלקטרוניים כמובן מי יותר ומי פחות. הכל כמובן לפי הקהל יעד שאליו מכוון האמן. הסינטיסייזרים עצמם נהפכו לוירטואליים לגמרי ומאוד נגישים, כיום כדי ליצור מוזיקה צריך רק מחשב ואוזניות. הכלים האקוסטיים אף הם סומפלו והוקלטו בצורה מדויקת לתוך פלאגינים וירטואליים כך שבידיי המעבד יש את כל האפשרויות ליצור איזה סגנון מוזיקה שירצה בצורה "אלקטרונית".

חשוב שניין שגם ההפקות השמרניות שנשמעות באווירה אקוסטית גם הם מתבצעות באמצעות מכשור מתקדם. בסופו של דבר - אין כיום הפקה אחת שלא עושה שימוש בתוכנות מחשב ובפלאגינים אלקטרוניים. הקומפרסורים והאפקטים נמצאים כיום כבר בתוך המחשב ולא קיים זמר שיסכים לשחרר הפקה ללא עריכה ומיקס שעמוסים בטכנולוגיות וקידמה.

בעולם הארועים גם היתה קפיצה גדולה עם השנים. האורגנים השתכללו מאוד ונוספו בהם אפשרויות עריכה נרחבות וכן זיכרון להקליט (לסמפל / לדגום) כל צליל שרק נרצה לנגן וכן לתכנת איזה סגנון וקצב שרק נבחר.

כיום - כל קלידן שמנגן בארועים דואג לרכוש גם מקצבים אלקטרוניים כדי שיוכל לנגן עליהם, בארועים כל מתכנת דואג כיום לבנות היצע אלקטרוני נדיב ואף בעלי תזמורות ולהקות נגנים אקוסטיים רוכשים סטים אלקטרוניים כדי שיוכלו לשלב יחד עם הלהקה שלהם במהלך הריקודים.

בחנותות השמרניות ישנה עדיפות להשתמש באלקטרוני עם תפקידים זורמים ורגועים, פחות מתחכמים.

בחנותות הפחות שמרניות - "המודרניות" הקלידינים יבחרו להשתמש במקצבים דומיננטיים ומגוונים יותר וכמובן ינגנו בין השירים דרופים אלקטרוניים, בחלק מסויים מהחנותות מסוג זה אף יביאו לשעה אחרונה תקליטן (די-ג'יי) שיפעיל רצועות אלקטרוניות מוכנות מראש.

כמובן שבשמחות והאירועים בחצרות האדמור"ם יקפידו הקפ"

דה יתרה להישאר בזמן הריקודים על הביט טכנו המיתולוגי של הקטרון. הצד השווה - כיום כולם משתמשים ורוקדים לצד צלילי לים ומקצבים אלקטרוניים וזה מקובל בכל שכבות המגזר.

בתוך המוזיקה האלקטרונית יש מנעד רחב של סגנונות ויש גם את אלו שיאהבו את הגיוון והעוצמה שזה בעיקר שכיח אצל הקהל הצעיר ויש שיעדיפו אלקטרוני מאופק ופשוט יותר, שהשיי כיח יותר אצל הקהל המבוגר שרגיל למוזיקה עדינה ואקוסטית.

לאורך השנים היו לא מעט חילוקי דעות האם יש ז'אנר מוזיקלי שנחשב כשר יותר או כשר פחות, אני אוסיף מעט מנקודת מבט שלי על הנושא.

מוזיקה היא שפה רוחנית שדרכה אפשר להתעלות או לרדת. להיחזק או להיפך חלילה. וזה תלוי למעשה במסר של השיר כוונת המשורר, והמצב שבו הוא שרוי. בסופו של דבר מאחורי הצליל לים ומאחורי המילים יש אמן/ זמר/ יוצר שצריך לשאול את עצמו - מה מטרתו להשפיע במוזיקה? על מה הוא חושב כשהוא מלחין, יוצר, או כותב את השירים? מה המסר שעובר בשיר? האם הוא באמת עומד מאחורי המסר או שהוא בוחר לכתוב או לשיר מילים כדי להתמסחר איתם ולהשיג באמצעות זה כבוד וכסף.

כמובן שאנשים חושבים על קריירה אך במקביל מוזיקה צריכה להתבצע מתוך חיבור פנימי וכוונות טובות. זה בעיניי המדד שהופך שיר לחיובי או פחות.

ההשפעה של היוצר על המאזין היא גדולה והאחריות היא בידי האמן לכוון שקהל המאזינים יתחזק ויתקרב לה' דרך אותם מסרים וצלילים.

ולכן לע"ד, הז'אנר הקצב או הסגנון המוזיקאלי בסוף של דבר הם סך הכל חלק מהמטאפורה סביב העניין האמיתי שזה למעשה כוונת המשורר והמסר שמעביר השיר.

אז לסימו של טור - מוזיקה אלקטרונית היא חכמה מופלאה שה' שלח לעולם כדי לשמח אותנו שנוכל להתקרב אליו ולהתחבר, להתראות ולהתשמע בשירה וזמרה ברגש ובשמחה.

יש לך את המספר של הצלם?

בקרוב

פסנתר

אחיה כהן | ACHIYA11@GMAIL.COM

שלשה סוגי מודולציות

לפני כמה ימים נתקלתי בסרטון מאוד יפה של ידידי ד"ר עמית ויינר מרצה בכיר באקדמיה למוזיקה בירושלים שמסכם שלש מודולציות.

מודולציה דיאטונית:

מעבר בין סולמות קרובים, שמבוסס על אקורדים משותפים, לפעמים קשה להרגיש את המעבר בין הסולמות. כמו למשל מעבר בין לה מינור למי מינור. זה לרוב פחות מורגש, כי הסולמות קרובים זה לזה (כל הצלילים משותפים בין הסולמות חוץ מאחד).

במוזיקה קלאסית זה קורה ממש הרבה.

דוגמא לכך מהמוזיקה היהודית החלק השלישי של והיא שעמדה של יונתן רזאל, שאולי זאת הסיבה למה כולם מתבלבלים בכניסה אליו.

מודולציה ישירה:

מעבר פתאומי בין סולמות שאינם בהכרח קרובים דרך דומיננטה, כך שברגע אחד אנחנו קופצים לסולם אחר שלא ממש קשור אליו,

למשל עלייה בחצי טון, או בטון, ולכל סולם אחר שהוא לא בהכרח קרוב במעגל

מודולציה אנהרמונית:

קודם כל מה זה אנהרמונית?

בכל סולם יש את הדיאזים או הבמולים שלו.

להתחברות לעוד הרבה תוכן של אחיה כהן - לחצו כאן

לדוגמה: בדר"כ סולם שיש לו במול אחד אז גם האחרים יהיו במולים.

אבל אם אני לא מתחשב בחוק הזה, אז אני יכול לקרוא לשחור אחד דיאז ולשני במול.

או שלאותו צליל אני פעם קורא דיאז ופעם במול, אין חוקיות מסודרת לדיאזים והבמולים.

אז מה המודולציה הזו?

היא אמורה להפתיע, כי לא תכננו אותה, לא הייתה הכנה בכלל.

מה כן היה? מעבר שמבוסס על צליל משותף בין שני סולמות, וללא הכנה מוקדמת של אקורד דומיננטי.

כלומר, צליל מסויים יכול לשמש כנקודת חיבור בין סולמות שונים, גם אם הם לא קרובים במעגל הקווינטות, כמו לנגן את הצליל רה בסולם סי מינור (Bm) ולאחר מכן לנגן את הצליל רה בסולם רה מינור (Dm)

דוגמא נוספת שיותר ממחישה את האנהרמוני.

רה דיאז על סולם סי מז'ור (B) ואז לעבור לסולם מי במול מז'ור (Eb) ואותו צליל יהיה מי במול. מעבר כזה יכול להפתיע.

[דוגמא לזה בעיבוד שעשיתי להפקת לייב לפני כמה שנים לניגון "מעין עולם הבא" בדקה 03:30](#)

[עוד דוגמא "תוכו רצוף אהבה - ישי ריבו" בדקה 02:28](#)

קלרינט

אבריימי בלטי

למה אותו קלרינט נשמע אחרת אצל נגנים שונים

אחד מהם רוטט בתדר מעט שונה.

הפיה

המבנה הפנימי של הפיה הוא ה"מנוע" של הצליל. פיה שונה על אותו קלרינט תיתן תוצאה אחרת לגמרי.

תמיכת נשימה

הצליל מתחיל מהבטן. נגן שמשתמש בסרעפת בצורה יעילה דוחף עמוד אוויר יציב וחזק, מה שיוצר צליל "מרוכז" ומלא. נגן מתחיל, לעומת זאת, עשוי להישמע "חלול" כי זרם האוויר שלו לא עקבי.

לסיכום:

הקלרינט הוא רק תיבת תהודה. הנגן הוא זה שקובע איך האוויר יתנהג בפנים. זו הסיבה שגם אם תיתן לשני נגנים את הקלרינט הכי יקר בעולם, כל אחד מהם יביא אליו את ה"קול" הייחודי שלו.

את נקודת המגע עם העלה, מה שמשפיע על עושר הצלילים העיליים

חלל הפה והגרונ

מבחינה פיזיקלית, גוף הנגן הוא המשך של הכלי.

הלשון

המיקום של הלשון (גבוהה כמו בצליל "אי" או נמוכה כמו ב"אה") משנה את מהירות האוויר.

הגרונ

גרונ פתוח ורפוי מאפשר לצליל להדהד בתוך הגוף של הנגן לפני שהוא יוצא החוצה, מה שמוסיף לו "נשמה" ועומק.

הציוד מסביב

גם אם הקלרינט עצמו זהה, הנגנים בדרך כלל משתמשים בציוד אישי שמשנה הכל:

העלה

יש קשים, רכים, סינתטיים או מעץ. כל

זה נשמע כמעט כמו קסם, נכון?

אותו קלרינט, אותם חורים, אבל אצל נגן אחד הוא נשמע קטיפתי ועמוק ואצל אחר חד וצורם,

האמת היא שהקלרינט הוא אחד הכלים הכי "אנושיים" שיש, והצליל שלו מושפע משילוב של כמה דברים

הנה הגורמים המרכזיים:

ה"אמבושור" (המנשך)

זהו הגורם המשפיע ביותר. האופן שבו הנגן מניח את השפתיים, הלסת והשניניים על הפיה משנה את הדרך שבה העלה רוטט.

לחץ

נגן שנושך חזק יפיק צליל דק ומתוח יותר. נגן עם מנשך משוחרר יפיק צליל רחב ואוורירי.

זווית

הזווית שבה הקלרינט נכנס לפה משנה

כינור

שרוליק לפקוביץ | SRULIK6155@GMAIL.COM | להזמנת אירועים | 054-8456155

ויברטו בכינור

בכלי נגינה לא כל הכלים יכולים להפיק ויברטו, שכן יש להם רמות צליל קבועות כמו כלי הקשה או פסנתר.

בכלי נשיפה, הויברטו נוצר באמצעות הרעדת הסרעפת שמגביר ומנמיך את לחץ האוויר שננשף, וכן על ידי נדנוד הלסת או השפתיים, וכן על ידי שינוי לחץ השפה על הפיה ובטלטול עדין של הכלי.

השינוי בגובה הצליל בויברטו של כינור, נקבע לרוב על ידי הנגן, אבל בדרך כלל לא עוברים יותר מחצי טון. אמנם אצל נגני גיטרה חשמלית נפוץ להשתמש בויברטו רחב (עד טון שלם), אבל בכינור בדרך כלל לא עוברים יותר מחצי טון, וכאן יש חילוקים שונים מה רחב הויברטו

ראשית תודה לכל המגיבים על הטור, התגובות שלכם חשובות להמשך כתיבת הרעיונות ובשביל שאדע מה מעניין אתכם לקרוא. תגובות רבות היו על בקשות טיפים לויברטו, ועל כך במאמר לפניכם.

המושג "ויברטו" (בעברית: תרטוט) הוא טכניקה שבה הכנר מניע את האצבע שלווצצת על המיתר קדימה ואחורה באופן מהיר ועקבי. התנועה הזו יוצרת תנודות קלות בגובה הצליל, מה שגורם לצליל להישמע "רועד" או "חי" יותר. המטרה בויברטו היא להוסיף רגש, חמימות, צבע ועומק לנגינה, במיוחד בתווים ארוכים או בעלי אופי רגשי.

קול האדם ניחן בויברטו טבעי, כשאדם שר יש רעד טבעי בשירה.

הרצוי, כמו שאפשר לשמוע מהקלטות קלאסיות שונות. ישנם דיונים רבים ומחלוקות היסטוריות כמה צריך והאם כדאי להשתמש בויברטו, ואפשר לראות שבתקופה שהמציאו את משענת הסנטר לכינור ורגלית לצלול, זה אפשר להשתמש בויברטו רחב וממושך יותר.

כיום, נגינה עם ויברטו מהווה חלק משמעותי מהצליל ומסגנון המוזיקה, כך שקשה מאוד לבצע אותה בלעדיו.

אז איך מנגנים ויברטו בכינור? על כך במדור הבא בעז"ה.

מעניין אתכם נושא מסויים בכינור? לחצו כאן, או שלחו למייל המופיע,

הרגע שלפני

באמת אין לי משמעת עצמית?

יש רגע אחד שאני כמעט לא מדבר עליו.

לא כי הוא דרמטי - לא כי הוא בולט אלא כי הוא שקט מדי. הרגע שבו אני עומד להתחיל. לא באמצע. לא אחרי שנפלטתי. לא כשכולם רואים.

הרגע שלפני.

זה לא רגע גדול. אין בו רעש. אין בו לחץ חיצוני. אין בו משבר.

ודווקא בגלל זה –

הוא כליך טעון.

עד הרגע הזה הכול עדיין פתוח.

עוד לא עשיתי.

עוד לא נחשפתי.

עוד לא נמדדתי.

וברגע הזה, בלי התראה מוקדמת,

משהו בפנים מתכווץ.

לא מחשבה מסודרת.

לא הגדרת מוגדר.

יותר עניין:

כבד.

צפוף.

לא נעים.

ומכאן נולדות כל הבריחות המוכרות.

פתאום יש טלפון חשוב.

משהו "דחוף".

עוד משימה קטנה "רק רגע".

בדיקה נוספת לפני שמתחילים.

לא כי זה באמת חשוב - אלא כי זה מרחיק אותי מהרגע הזה.

וכאן מגיעה השאלה האמיתית:

למה אני בורח בכלל?

כי אני עצלן?

כי אני חלש?

כי אין לי משמעת?

לא! לא! לא!

וכאן עולה שאלה כואבת שאני סוחר שנים:

הצלחה

רגע לפני שהדברים מסתדרים.

רגע לפני שהשקט מגיע.

רגע לפני שזה נהיה יציב.

וכל פעם -

דווקא אז -

לפני ההצלחה

משהו משתולל.

כיוון חדש.

סיבוך מיותר.

עומס שלא חייב להיות.

יש בי מנגנון כאילו שלא נתן לדבר

להיות פשוט יותר מדי זמן.

דוגמה אישית

יש רגעים בעיקר כשמסתדרים.

לא בגדול -

אבל מספיק כדי לשים לב.

שקט קטן.

הקלה.

עניין ש"זה יכול לעבוד".

וברגע,

בלי החלטה מודעת,

אני מתחיל להכניס רעש.

עוד עומס.

עוד לחץ.

עוד התחייבות שלא באמת צריך.

וכשאני בודק ביושר,

אני מגלה אמת לא נוחה:

אם באמת טוב לי -

אין לי יותר על מה להתלונן.

אין לי יותר את מי להאשים.

אין לי יותר סיפור

למה זה קשה?

ואז עולה השאלה שאני מעדיף לא לפגוש:

אם הכול בסדר -

מי אני עכשיו?

דוגמה עסקית:

בעסק זה אפילו יותר חד.

יש תקופה שבה העסק מתחיל לעבוד.

לקוחות מגיעים.

הכסף נכנס.

המערכת מתייצבת.

ואז -

דווקא אחרי ההצלחה -

משהו אחר נכנס.

רעיון חדש באמצע.

מהלך לא הכרחי.

פתיחת חזית נוספת.

לא כי צריך - אלא כי יציבות

מרגישה לי מסוכנת.

כי אם העסק עובד,

בלי דרמה,

בלי לחץ תמידי -

אני כבר לא יכול להגיד

ש"זה רק בגלל התנאים",

או ש"עוד לא סגרתי את זה עד הסוף".

אני צריך להסכים

שזה שלי.

וההסכמה הזו כבדה יותר

מכל קושי.

חוק הכאב

וכאן החוק שאי אפשר לעקוף:

הכאב שאני מסרב להרגיש עכשיו -

לא נעלם.

הוא גדל. כאב קטן שלא הסכמתי לפגוש

גורם לתסכול,

לחוסר ערך,

ולסיפור זהות:

"זה לא בשבילי".

סיום

ומתי הכאב גדל?

ומתי הפחד גדל?

לא קורה משהו.

לא כשהמציאות מסתבכת.

אלא שאני בורח ממנו. כל פעם שאני לא מוכן להרגיש

את הכאב הקטן של עכשיו -

הוא לא נעלם.

הרגע שאני מתחיל - הסיפור נסגר.

לא בגלל תוצאה, אלא בגלל חשיפה.

פתאום אין

"עוד לא מדויק",

"עוד לא הזמן",

"צריך עוד הכנה".

למה הזהות שלי מעדיף שאני לא אתחיל?

יש סיבה למה שאני נתקע רגע לפני.

היא לא קשורה לפחד מהמשימה.

היא קשורה לפחד ממה שיקרה לזה

כל עוד אני לא מתחיל -

הסיפור עליו נשאר פתוח.

אני יכול להיות מי שעוד לא הגיע הרגע שלו.

מי שאם היה רוצה - הוא מצליח.

מי שמתאמץ, נלחם, בדרך.

זה סיפור נוח. גמיש.

לא מחייב.

זה בדיוק המקום שממנו אני בורח.

כי התרגלתי לחשוב שכאב הוא סימן לסכנה.

שחוסר ודאות אומר לעצור.

שאם לא נעים - צריך להתרחק.

אבל ההתפתחות לא מתרחשת במקום הנעים.

היא מתרחשת במקום

שבו אין לי אחיזה - ועדיין אני נשאר.

הזהות מגיבה. לא פעולות.

לא בחרדה.

בהיגיון.

"עוד לא עכשיו".

"זה לא קריטי".

"יש דברים דחופים יותר".

וככה היא מגינה על עצמה מפני כאב קטן עכשיו - וחוסמת כל תנועה קדימה.

האמת האחרונה

והנה האמת הכי שקטה והכי קשה: הכאב, הפחד, חוסר האונים וחוסר הודאות

לא קשורים לעולם. לא לאנשים.

לא למוצא. הם מתרחשים

רק מולי. אני לבד עם עצמי,

בלי רעש, בלי תירוץ, בלי מסכה -

שם זה קורה.

ואם אני בורח משם - זה לא כי העולם מסוכן.

זה כי המפגש עם עצמי עדיין מפחיד אותי יותר.

כוחה של השירה

האדם עץ השדה

הרב אליהו ברנשטיין

ישבתי שם באולם, משתומם ומשתאה על המעמד לו הייתי שותף. לא הייתי האברך היחיד בכנס שאורגן לבחורי הקהילה; גם המרצה המרכזי, שאמור היה לרתק את הקהל בהרצאתו, וגם הקלידן שהתעתד לנגן לאחר מכן, היו מהשמות הגדולים והמוכרים. לא פלא אפוא שאברכים רבים בחרו להשתתף.

ואכן, ההרצאה הייתה מאלפת. הרטוריקה, הסיפור המרגש שפתח בו, התיאורים הציוריים והאווירה המרוממת שיצר – כל אלו החזיקו את הקהל מרותק. מלבד קומץ בחורים בשוליים שפטפטו בחוסר כבוד, ניכר היה שהאולם מוקסם. במשך כעשרים דקות התפתלה ההרצאה בין סיפורים מקוריים לרעיונות חדשניים, וכשסיים, הצדעתי למרצה בליבי.

עם תום ההרצאה החל ה'זיץ', ושיע/הקלידן כבר עמד הכן על האורגנית, פורט על הקלידים ובוחר להתחיל עם השיר הכי נדוש שאני מכיר. אה, וגם הכי קדוש. צלילי הקה אכסוף המלהיב של קרלין השתפכו מהרמקולים, סוחפים ומרטיטים.

באחת, ללא שום הקדמה, ירדה רצינות קודש על האולם. פטפטני השוליים הביטו זה בזה והצטרפו לשירה, בחורים שעד עתה התנדנדו עם כיסאם החלו להתנועע בדבקות, ויהי המקום לחרדת אלוקים.

השיר הבא היה 'לולי תורתך' הידוע של סקולטון, צובט ונוגע, מעורר כמיהה לעולם טמיר וטהור. שיע/הקלידן הפיק את המקסימום מאורגנית, סוחט מהקלידים אווירה וגעגוע, והשירים המשיכו להפעים בזה אחר זה כמעט חצי שעה!

ואז, ללא הודעה מקדימה, רעמה האורגנית ופצחה בדאנס עוצמתי. מהרמקולים בקע השיר "וטהר ליבנו", גורר אחריו את הניגון הבעלזאי הצוהל "מודה אני" וממשיך ל"מיר אידעלעך אינאיינעם".

מה אומר ומה אגיד, לא האמנתי שהבחורים שיצאו במחולות צוהלים הם אותם בחורים נרגשים ששוררו עד לפני דקה שירי ערגה וכיסופין. מעגלים הסתחררו בקצב, המראה הזה הציב בפניי סימן שאלה נוקב.

איך ייתכן שאורגנית ומקצבים עוקפים הרצאה מלומדת בכל מישור – בהיקף הקהל, במשך ההשפעה ובעוצמתה? בהרצאה היו כמעט כולם מרותקים, אך השירה סחפה את כולם ממש. ההרצאה נדרשה לדיוק בזמן כדי לשמור על ריכוז, ואילו השירה נמשכה לאורך זמן באותה השתתפות. המרצה לא יכול היה לשלב בידיחה מבלי לפגוע באווירה, בעוד שהקלידן שלט במעבר חד מערגה לשמחה במחי שיר.

המוזיקה ושכבות העומק של הנפש

כדי להבין את עוצמת ההשפעה, צריך להתבונן במבנה הנפש. הנפש איננה מורכבת רק ממחשבות מודעות ותובנות שכליות. מתחת לפני השטח פועלות שכבות עמוקות יותר: זיכרונות רגשיים, תחושות גוף, דחפים וכמיהות – חוויות שאין להן תמיד מילים.

השפה השכלית פונה אל החלק המודע, מבקשת שנבין ונשתכנע. המוזיקה, לעומתה, אינה מבקשת הסכמה. היא עוקפת את מנגנוני הביקורת והשליטה ופוגשת את הנפש במקום שבו היא חשה, עוד לפני שהיא חושבת. לכן ניגון יכול לעורר געגוע שלא ידענו לקרוא לו בשם, או שמחה שקמה בלי סיבה ברורה. הוא אינו יוצר רגש חדש, אלא פותח שער לרגש קיים, חבוי ועמוק.

המוזיקה מדברת בשפה של הנפש עצמה – בקצב, בתנועה, במתח ובהרפיה. היא מאפשרת לנפש לזוז ממקום למקום בלי מאמץ מודע. לכן באותו מרחב, אותם אנשים עצמם יכולים לעבור בתוך דקות מכיסופים ודבקות לשמחה מתפרצת, לא משום שמישהו שכנע אותם, אלא משום שמישהו פנימי הוזז. זהו סוד כוחה של השירה: היא אינה מדברת על הנפש, אלא אל הנפש, מבפנים.

וכאן מתבהר עיקרון עמוק יותר, שאפשר להבחין בו גם בטבע. האדמה נראית

אחידה, שקטה, כמעט חסרת ייחוד. אך בתוכה טמונים כוחות רבים, שכבות של אפשרויות. לתוכה נטמנים גרעינים – וכל אחד מהם נושא בקרבו תבנית אחרת, כיוון אחר, צורה ייחודית משלו. האדמה אינה יוצרת את העץ, ואינה מכתיבה לו מי להיות. היא רק מאפשרת. מחזיקה. נותנת תנאים. ומה שקיים בכוח בתוך הגרעין, מתחיל בהדרגה לבקש לעצמו מציאות.

כי האדם עץ השדה, הגרעין שאך עכשיו יצא מהפרי העסיסי, וכבר גם התחיל קצת להרקיב הושטל באדמה הבוצית, ושם לא רק שלא התחיל לנבוט מיד, אלא הרקיב יותר ויותר, איבד את צורתו ואת דמותו, את העטיפה הקשה שהיתה לו, ורק כשכבר נראה היה שסיים את פעולת עלי אדמות, מתחילה פעולת הצמיחה והנביטה, עלה ירוק מבצבץ על הקרקע, ומבשר לנו מתחילים מחדש, חיים חדשים מתחילים, פרי עסיסי טעים ומזין בדרך, התהליך הארוך היה שווה, וללמדנו בא שגם כשנראה היה

שהכל רקוב ומייאש, כל הכוחות היו בפנים, כל המשאבים היו שם בכל העת שהביאה את הצמיחה הנפלאה פלאי הבריאה,

כך בדיוק פועלת גם הנפש. יש בתוכה משאבים רבים, כוחות חבויים, רגשות ויכולות שכבר קיימים אך טרם יצאו מן הכוח אל הפועל. כשנוצר מרחב נכון – כמו אדמה שמחזיקה גרעין – אין צורך לדחוף או לשכנע. משהו מבפנים מתחיל לנוע, להיפתח, לצמוח, רק שלא לתת לתהליך להגיע ליאוש חלילה,

וכאן התבהרה המסקנה: עוצמת ההשפעה תלויה במקום שממנו היא מגיעה. הרצאה פועלת מבחוץ – מסר המנסה לפרוץ אל הלב. ניגון אמיתי חודר פנימה, מחבר למשאבי הרגש הקיימים ומעצים אותם. להציף יכולות פנימיות תמיד קל יותר, כי

זה מגיע מבפנים.

לאורך חיינו חווינו מצבים רגשיים מגוונים: דבקות בתפילת נעילה, הודיה עמוקה, שמחה פנימית למשמע בשורה טובה. הרצאה על דבקות יכולה לכל היותר לעורר רצון לחוות אותה, אך ניגון דביקות יפתח בנו את הרגש עצמו ויחבר אותנו לחוויה שכבר הייתה קיימת בנו.

יש לנו את זה!

והאמת, אני מזהה כאן את העיקרון המרכזי של הטיפול הרגשי. אנשים טועים לחשוב

ר' אליהו ברנשטיין

שהתהליך הרגשי נועד רק להוליד בקרב המטופל רגשות שלא היו לו לפני כן או תכונות נפש חסרות.

אלא שעולם הטיפול רחב הרבה יותר. הוא לא נוצר רק בשביל ליצור בנו משהו חדש, כי אם בעיקר בשביל ללבות אצלנו רגשות חבויים ולחבר אותנו למצבים הרגשיים שתמיד היו קיימים בתוכנו.

לשם ההמחשה קחו מישהו פאסיבי ושקט, כזה שיכול לתת שירות מקצועי ומסור תמורת תשלום מועט ולא הוגן. הוא כבר תכנן לעדכן את התעריף שלו למחיר המקובל, או לגשת למעסיק ולבקש העלאה. אבל בסוף הוא תמיד חוטף פיק ברכיים ונעצר, מתמלא בתסכול ושנאה כלפי 'בטלנותו'.

מה, נדמה לכם שאין לו את הכוח לעמוד על זכויותיו? כבר קרה לו בעבר שהוא התקומם לנוכח התייחסות בלתי הוגנת, והיה נחרץ והחלטי כשדרש את המגיע לו. אולם את המצב הרגשי שלו אז הוא מתקשה לשחזר.

ובעצם, כמעט כל אחד חווה אי פעם מצב רוח מדוכך שניפח כל עיכוב זניח ושיבוש בתוכנית לכדי מאורע מעצבן ומתסכל, למרות שבוודאי היו לו גם ימים נמרצים ומלאי אנרגיה בהם לא הייתה מופרעת שלווה מבעיות כמו אלו.

זהו אם כן התהליך שמבצעים בטיפול רגשי. מעמיקים עם ליווי מקצועי אל עבר יכולותינו החבויים, עד שאנו מסוגל להשתמש בהם כאוות נפשנו ולבחור את המצב הרגשי הדרוש לנו כעת.

ובכן, 'יש לנו את זה'. הקב"ה ברא בנפשותינו את כל הרגשות והמצבים הרגשיים שבהם אנו אמורים להשתמש. וכשהדרך למצב רגשי מסוים מתמלאת במהמורות ומעצורים, לא נותר לנו אלא לסקל אותה בליווי רגשי מותאם, עד שנוכל לחוש בעלי בתים על עצמנו, על רגשותינו ותחושותינו.

אז אם אתה רוצה לסייע לאחרים להשתחרר ממצוקותיהם ולחבר אותם לכוח האינסופי הטמון בפנימיותם, אתה מוזמן בזאת לקורס המקיף מבית "מעניי הנפש" 'מעמיקים לגבהים', בו תקבל ממטפל מקצועי ועתיר ניסיון את הידע הדרוש לעולם הטיפול הרגשי ותלמד כיצד להשתמש נכונה ב-CBT ו-NLP בשביל להעמיק עם המטופלים לכוחות הגלומים במעמקי נפשם עד לנסיקה הגדולה לגבהים.

לקבלת פרטים והרשמה צרו קשר:

052-7618427

עולם הטיפול מחכה לגישה שלך.

איזה שיר רמוז
בתמונה הזאת?

* הריבועים מסמלים את מספר
המילים והאותיות של שם השיר

לשליחת תשובה
לחצו כאן

בין פותרי החידה יוגרל חידון
של "מי בראש" לפורים

פתרון החידה מהמגזין הקודם:
שם השיר הוא - "בעל הבירה"

והזוכה בהגרלה שנערכה בין פותרי החידה:
ש. מילר 0583277093s@gmail.com

תוכנית הקליקרים המדליקה של מי בראש

תכנית קליקרים חכמה שתוציא את הקהל עם אש בעיניים!

או לחצו כאן! 050-416-0987 mibarosh1@gmail.com

מי בראש • לשחק חכם. לצאת מהריבוע.

אני זמר או אבא לילדים?

אני פוגש את הקונפליקט הזה המון.

מצד אחד יש בי כישרון. רצון לשיר, לנגן, להיות על הבמה, לעבוד
בלילות ולהרוויח כסף ממה שאני אוהב.

מצד שני יש בי פחד עמוק לא לפספס את חיי המשפחה. לא
להיות בבית, לא להיות עם המשפחה עם הילדים, לא להיות אבא
נוכח. לא להיות שם באמת.

ואז אני שומע את האמירה הקבועה שכולנו כבר שמענו:

אלה שעובדים בלילות, אין
להם חיי משפחה, מפסידים
או מפספסים את חיי
המשפחה.

האם זה נכון? לא באמת.

יש לא מעט אמנים
שעובדים בלילות וחיים
חיי משפחה מאושרים,
מחוברים ובריאים.

אז איפה כן נמצאת הבעיה
האמיתית?

הבעיה האמיתית היא
שאנשים בטוחים שיש
חוקים ברורים לחיי משפחה
מאושרים. או שהחוקים
שהם מכירים או שהם קבעו
הם החוקים המחייבים לחיי
משפחה שלווים ומאושרים.

נדבר על זה בכנות. אין חוקים. אין נוסחה. כל משפחה והדרך שלה
לחיות חיים טובים.

בואו נשאל שאלה פשוטה.

האם אישה בעל חצי חי? חצי מאושר? או בעל שחי את עצמו,
שמה, מחובר ומלא?

הילדים רוצים אבא חצי מאושר? או אבא שחי שמח עם המון
אנרגיה בשבילם?

גבר או אבא שלא מממש את הכישרון שלו מביא הביתה עצבות,
תסכול ועייפות פנימית.

ואף אישה לא רוצה בית כזה.

מצד שני, ברור שלא אישה מגיע זמן משותף, נוכחות, קשר.

לא מתוך גישה של אם אתה לא בבית אז כלום, אלא מתוך איזון
חי ונושם.

וכאן מגיע עומק נוסף וחשוב. המסר שאנחנו מעבירים לילדים.

אבא שיוצא לעבוד בלילה
לא נעלם. הוא לא בורח. הוא
נמצא איתם גם כשהוא לא
פיזית בבית.

הוא עובד כדי לפרנס, כדי
לשמח, כדי שיהיה לו כוח
ואנרגיה לשבת עם הילדים
כשהוא כן בבית.

כשילד מבין שאבא שלו מנגן,
משמח חתן וכלה, עושה טוב
בעולם, והוא עושה את זה
גם בשביל הבית, הוא לא
מרגיש נטישה. הוא מרגיש
משמעות.

אבא שלי לא בבית עכשיו

כי הוא בחר בי. כי מחר הוא יוכל להיות איתי באמת.

אנחנו עומדים עכשיו לפני ט"ו בשבט.

זמן של תפילה על הילדים האתרוגים שלנו. אבל רגע לפני
שמבקשים, כדאי לעצור ולשאול:

איזה מסר אני רוצה להעביר לילדים שלי? האם אני רוצה שיזכרו
אותי כזמר שהוא גם אבא, או כאבא שהוא גם זמר?

האמת היא שאין סתירה. אבא שאוהב את הילדים שלו נמצא
איתם גם בעבודה.

וכשזה ברור בלב, גם הילדים מרגישים את זה.

המונטעמעיטס כיוזער צולאזט זמיררות

דעם רעבענס טאנץ
מוישי דוידוביץ מארח אמנים

שאבעס לישראל
בנצי שטיין | אידיש נחת

בחוריש
דוד ברגר

ותתפלל חנה
משה לאופר | אלי לאופר | דודו פישר

מאמע
מיילעך ברונשטיין | שמעי מרקאוויטש | מקהלת תנועה

הבדלה ומלווה מלכה
יעקב שוואקי

הממליך מלכים
שמחה בירנהאק

א שיין ווינקל
יענקי אויש

אלפא
ארי סאמעט

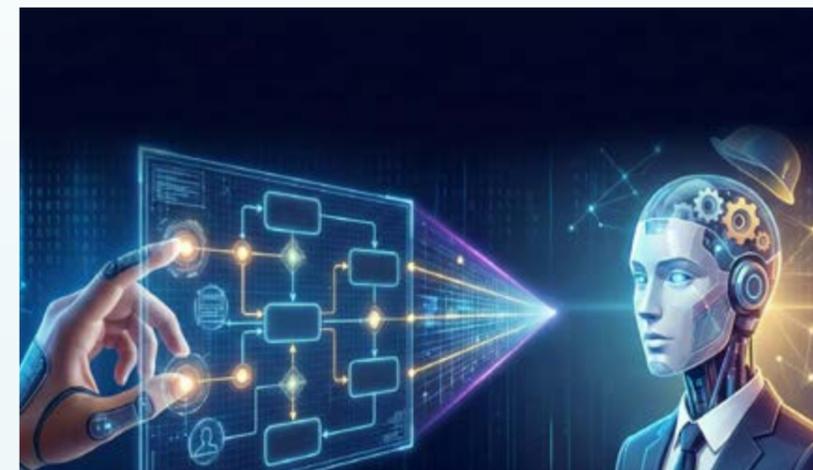

המדריך למשתמש המאוכזב: איך לגרום ל-GPT לעבוד בשבילכם באמת

כולנו מכירים את הרגע הזה. אנחנו פותחים את הצ'אט, כותבים בקשה מלאת תקווה ולוחצים אנטר. הציפייה היא לקבל יצירת מופת שחוסכת שעות עבודה, אבל המציאות? אנחנו מקבלים טקסט גנרי, משעמם, שנשמע כמו פקיד עייף שרק רוצה ללכת הביתה. האינסטינקט הראשון הוא להאשים את הבינה המלאכותית. אבל האמת? הטכנולוגיה מוכנה לגמרי. אנחנו פשוט מנהלים אותה גרוע. תחשבו על ה-AI לא כעל גוגל משודרג, אלא כעל המתמחה הכי מוכשר – אך הכי חסר ביטחון – שפגשתם. אם תזרקו לו

2. אל תמציאו, תעתיקו:

קשה להסביר במילים מה זה "סגנון ציני אך מקצועי". במקום להסתבך עם הגדרות, פשוט תנו לו דוגמה. "הנה שני פוסטים שכתבתי בעבר ואהבתי. תכתוב את הפוסט החדש בדיוק באותו הסגנון". הוא יחקה אתכם בצורה מושלמת.

"תכתוב משהו על שיווק", הוא ינחש. והוא ינחש לא נכון. ההבדל בין חובבנים למקצוענים הוא לא בכלי, אלא ב"תדריך" שאתם מעבירים אותו לפני היציאה למשימה. הנה שלושה כלים פשוטים להפוך לבוסים טובים יותר למודל שלכם:

1. תנו לו תפקיד:

אם לא תגידו לו מי הוא, הוא יהיה "סתם עוזר". במקום לבקש "עצה עסקית", תגידו לו: "אתה יועץ אסטרטגי בכיר המתמחה במשברי

כי האדם עץ השדה.

ולעץ, כמו לאדם, יש קצב משלו.

יש שלב של נטיעה, שלב של צמיחה שקטה, אחריו לבלוב – ואז בסוף מגיעים הפירות.

בעולם ההשקעות והנדל"ן, נקרא לזה תשואה.

די דומה אפשר לומר.

מי שמתבונן בתהליך טבעי יודע:

עץ לא נותן פרי ביום שנטעים אותו.

אבל מי שמתמיד, משקה, ומאפשר לזמן לעשות את שלו – קוצר.

לפני שמונה שנים רכשתי את הדירה שבה אני גר כיום באשדוד.

באותה תקופה, מחר קרוב שלי דירה במטרה לשפר דיור. הוא חיפש דירת חלומות בירושלים, עם הון עצמי של מיליון שקלים.

שנת 2018. מיליון שקלים הון עצמי ביד.

אבל בכל דירה היה חיסרון אחר. כי אין דבר מושלם.

ובפועל, הוא עדיין "בודק", והכסף שוכב עד היום.

כמובן, רכישת בית או השקעה צריכה להיעשות בזהירות:

להתייעץ, לבדוק, לא לסגור עסקאות בלחץ. להבין טוב את הסיכונים.

אבל כשהתמונה בהירה. תברכו עלהמוגמר.

יש אנשים הרפתקנים יותר, ויש שמרניים יותר.

אבל חשוב להבין:

לא לעשות כלום – זו אשליה של ביטחון.

קראתי פעם מאמר בעיתון נחשב בהתייחס לעוקצים שנעשו בקרב הציבור שלנו, הוא פנה לאברכים צעירים במטרה לעודד שיקול דעת והימנעות מהונאות. וטען:

80,000 שקלים שנשארים בחשבון הבנק שלכם - נשארים 80,000 שקלים."

לכאורה, זה נשמע הגיוני. אבל במציאות – הכסף לגמרי נשחק.

כי העולם מסביב לא נשאר לעמוד במקום. המדד ממשיך לנוע כלפי מעלה.

הנדל"ן לאורך זמן מתקדם, והרכבת - גם אם אתם לא עולים עליה - ממשיכה לדהור. אחרי בדיקה, התייעצות והבנה שהמהלך סביר, זהיר ונכון.

חשוב לזכור שגם זהירות יתר עלולה לשתק. אין דבר מושלם, ואין השקעה בלי חיסרון.

תזכרו.

השאלה היא לא האם יש סיכון - אלא האם הוא מחושב.

ובתוך כל תהליך כזה, יש נקודה שחשוב לא לפספס.

גם דברים שכבר "נטענו" – דורשים בדיקה מחודשת.

כמו בעץ,

לא כל גיזום נעשה כי משהו לא הצליח, אלא דווקא כי העץ גדל. ומה שהתאים לו אז, לא בהכרח נכון להיום.

כך גם בהחלטות פיננסיות ארוכות טווח.

משכנתה, למשל, היא לא שלט קבוע על הקיר. היא תהליך שחי יחד עם החיים עצמם:

הכנסות משתנות, משפחה מתרחבת, ריביות זזות, שוק מתענדך.

עצירה מדי פעם, בדיקה רגועה, ושאלה פשוטה:

"האם זה עדיין משרת אותי בצורה הטובה ביותר?" - היא לא סימן לחוסר יציבות, אלא להבשלה.

מי שמתייחס למשכנתה שלו כחלק מניהול כולל, ולא כגזירת גורל,

מבין שלפעמים שינוי קטן במסלול, יכול להשפיע משמעותית על הדרך כולה.

בסופו של דבר, צמיחה נכונה אינה רק לדעת מתי לשתול,

אלא גם מתי לעצור, להתבונן,

ולכוון מחדש.

בדיוק כמו בעץ בריא.

מזמינים אתכם לפרסם במגזין 'זמרה' ולהיחשף לקהל עצום בכלטפורמה איכותית ומכובדת.

לפרטים נוספים ניתן לפנות בדוא"ל: S@FREID.CO.IL

הבעיה של השירות הכי טוב!

זוכרים את הכדורים מהטור הקודם?

טובה ענקית...

תפסיקו לדבר על עצמכם

כשאתם מוכרים את השירות שלכם, אל תדברו על עצמכם, דברו על הבעיות שלהם!

אנשים לא קונים "שירות", הם קונים פתרון לכאב ראש. כשאתם מספרים על שירות שנתתם, אתם לא משוויצים – אתם פשוט מראים למי שסובל עכשיו שיש מוצא.

תהיו נוכחים בשטח. טיפ קטן, תשובה לשאלה נפוצה, סיפור קצר ממה שקרה לכם אתמול. ככה, כשמישהו יחפש "בעל מקצוע", השם הראשון שיקפוץ לו לראש יהיה השם שלכם.

ועוד משהו, אל תהססו לתת בחינם, לגלות סודות מהעבודה, גם אם המתחרים יכולים להשתמש בהם, בסוף הלקוחות אוהבים לעבוד עם אנשים טובים, מפרגנים והם יחזרו אליכם בגדול.

בשורה התחתונה: השוק לא תמיד מחפש את "הכי טוב

בעולם", הוא מחפש את מי שהוא מכיר וסומך עליו. ואפשר לסמוך רק על מי שרואים ושומעים.

וכמובן תעבדו עם אסטרטגיה מסודרת, אל תעבדו מהבטן, תעשו את הדברים עם תוכנית מסודרת, עם אסטרטגיה וחזון, הציבו יעדים ותבדקו אם אתם עומדים בהם.

והעיקר, אל תשכחו להתפלל, כי בסוף ההשתדלות היא רק השתדלות, זה מקום לתת לשפע להיכנס, יכול להיות שהוא יגיע בכלל ממקום אחר שבכלל לא חשבתם עליו...

רוצים להתייעץ? אשמח לעזור לכם בשיחת אסטרטגיה ראשונית ללא עלות במייל mashovdavid@gmail.com

הטור הזה גרר המון שאלות, הרבה בעלי עסקים ובעיקר נותני שירות ששאלו אותי: תכל'ס איך מגיעים ללקוחות חדשים... כל מי שעובד אתי לא עוזב, אבל איך אני גורם לאנשים להכיר אותי.

אז קודם כל לכתוב טור... זאת דרך מצויינת, זה גורם להרבה אנשים להכיר אותי! :

הכירו את "מחלת העסקים הטובים", הרבה מאוד בעלי עסק שיושבים ומחכים שמישהו יגלה אותם. הם עובדים רק בשיטת 'מפה לאוזן' מתוך מחשבה שמספיק שהם יעשו עבודה טובה, השמועה כבר תעבור מאוזן לאוזן והעסק יתמלא מאליו.

אבל האמת היא שזה לא ממש עובד ככה. גם מבחינה הלכתית, כל אחד חייב לעשות השתדלות כדי שיכירו אותו, ידוע בשם האדמו"ר השר שלום מבעלזא **שצינור השפע נפתח לאדם רק לאחר שהוא עשה את מקסימום ההשתדלות שלו.**

אז איך נדע מה ההשתדלות שלנו?

יש תחושה שהמילה 'שיווק' היא מילה מגונה, שלהגיד שאני הכי טוב זה "להשתחצן", אבל בואו נחשוב על זה אחרת: אם יש לכם פתרון לבעיה של מישהו, והוא לא יודע עליכם – הוא ימשיך לסבול מהבעיה הזאת. האחריות שלכם היא שהוא ידע שיש לו לאן לפנות.

אם היה לכם ביד פתרון שעוזר לאנשים להרוויח יותר כסף, בוודאי שהייתם מספרים על כך לכל החברים ולכל מי שמוכן לשמוע, נכון?

בעסק שלכם, יש פתרון שאתם נותנים לאנשים מסויימים, אתם יכולים לשמח אנשים בחתונה שלהם, לחסוך לאנשים כסף במשכנתא שלהם, לעצב להם את האלבום לכלה הרבה יותר טוב, אז למה שהם לא יידעו מזה? אתם עושים להם בסה"כ

טיפ למחר בבוקר

קחו שאלה אחת ששאלו אתכם בשבוע האחרון – שאלה פשוטה שכל לקוח שואל. תכתבו את התשובה בצורה ברורה ותעלו אותה לרשת, או שלחו אותה לקבוצה מקצועית. ברגע שנתתם תשובה עוד לפני ששאלו אתכם, כבר עשיתם צעד אחד מחוץ ל"מחלת העסק הטוב" והפכתם לעסק שרואים אותו.

**בתפילה בציבור
הכוונה חזקה
ומצויה יותר
(מאירי)**

חזרנו! פורום המוזיקאי שוב באוויר.

הבית של המוזיקאים בישראל.

פלאגינים ומדריכי התקנה | בלוגים מקצועיים | הבמה שלכם ליצירה

כנסו עכשיו ותתחילו להפיק!

<https://hamusicay.com/>

לתגובות הערות והארות Y@FREID.CO.IL

רציתי להחמיא על המגזין היפה והמושקע ברמה אחת מעל, נעים לעין ומעניין לקרוא מחכים ומוסיף מאד, תמשיכו לעשות חיל הרבה הצלחה בכל.

ח.שטרנגולד

שלום וברכה!
ראשית, יישר כוח גדול על המיזם המרשים והחשוב הזה.
המגזינים פשוט נפלאים – ערוכים בטוב טעם, ברמה גבוהה מאוד, ומרגשת בהם יראת שמים אמיתית, דבר שלא מובן מאליו כלל בעולם המוזיקה בימינו.
ברשותכם, רציתי לשתף מחשבה קטנה שעלתה בי בעקבות הגיליון האחרון, מתוך הערכה ואכפתיות. כידוע, המוזיקה האלקטרונית אינה נתפסת כדבר שמבטא את הרוח והטוהר שלנו, ואף אם בפועל היא כבר קיימת סביבנו – עדיין עולה בי שאלה האם נכון לתת לה מקום ובמה בתוך המגזין עצמו.
חבל מעט בעיניי לפתוח פתח לנושא כזה במסגרת כל כך איכותית ושומרת ערכים. מקווה שדבריי יתקבלו ברוח טובה, ונאמרים אך ורק מתוך כבוד גדול לעשייה המבורכת שלכם. תודה רבה ובהצלחה רבה בהמשך!

הזמרה

מוזקד

בקשות שירים

מחפשים שיר? או מחרוזת מוזיקלית לאירוע? ניתן לפנות אלינו ונשתדל לסייע. הבהרה: איננו מעבירים חומרים המוגנים בזכויות יוצרים.

מילות השיר

מחפשים את המילים לשיר מסוים? כאן תוכלו לקבל את מילות השירים בהתאם לבקשתכם.

תקציר: אביגדור שיידר האלמן מארח את בניו ובנותיו למלווה מלכה בכל מוצאי שבת. הם יודעים לנגן וגם אוהבים. אביגדור מוטרד מיהודה בנו שלא נראה לו רגוע ומבקש מבנו שלמה הנתן שיבדוק בחשאי מה קורה בחייו של יהודה.

*

שיחת הטלפון תפסה את יהודה בסיום סדר צהריים ערב בכולל כשהרגשתו שכנה במיטבה בשל התקדמותו בלימוד. הסוגיות של היום היו בהירות ונהירות, דברי הנושאי כלים על השולחן ערוך האירו את הדרך, וההספק היה נאה: לימוד מרוכז של ארבע שעות ומחצה ברציפות ללא היסח דעת ובלי הפרעה.

החברותא שלו, מאיר שמחה מוסגרכר, העיר לו פעמיים על כי איננו מרוכז כל צרכו. ההערות אינן במקומן. ריכוזו היה מושלם. לא תמיד הוא מתקשר עם מאיר שמחה ברגע הראשון שבו מאיר שמחה פונה אליו. אין בכך להעיד על אובדן ריכוז, אלא להיפך: הוא מרוכז בעיונו ואינו שם לב לקריאות מצוקה הבאות מחוץ לקליפת מוחו.

נחמיה רייכצין היה על הקו. "איפה אתה עכשיו, שיידר?" - בלי שלום ובלי מה נשמע. לא מתאים לרייכצין.

"בדרך מהכולל הביתה".

"תעשה טובה דחופה, יהודה, תעלה על המונית הראשונה שאתה רואה ותבוא בזריזות לאולמי ארמונות אור במרכז ספיר. רחוב בית הדפוס".

"מה קרה?"

"אני אמור לנגן כאן הערב בחתונה, נפלה עלי בוקסה, היד שלי נפוחה כמו רגל של פיל. אני חייב לעזוב לחדר מיון. תבוא להחליף אותי. קח מונית ופשוט תבוא".

"דבר ראשון, רפואה שלמה. דבר שני, נחמיה, אתה מבקש ממני משהו שאני לא יכול לעשות. הנגינה שלי מותרת רק בחוג המשפחה".

"זה ממש לא הזמן לזה, יהודה. סיפרת לי על ההשקפה של אבא שלך ובכל זאת התקשרתי אליך כי אני במצב חירום ואתה יהודי שהולך לעזור ליהודי. תעלה כבר על מונית. החתן והכלה לא אמורים להצטער ביום הכי גדול שלהם. עם אבא שלך נסתדר אחר כך".

"לא חסרים נגנים מחליפים, נחמיה. סע לחדר מיון. אל תתעכב. אני אשיג לך מישהו שיחליף אותך. תשאיר אצל מישהו באולם את הטלפון שלך עם כל הנגנים שיש לך באנשי קשר, או שאתה יודע מה, קח איתך את הטלפון ונעמוד בקשר. אתה סע הרגע למיון. אני אשיג מישהו".

"אני לא עוזב כאן עד שאני רואה בעיניים שלי נגן אחר. יש לי אחריות ומחויבות. גם עם ניידת טיפול נמרץ לא יחזו אותי מכאן עד שאני רואה ושומע שמישהו מנגן. ומישהו מקצועי. כמון".

יהודה כבר ישב במונית. "סע לחדר מיון, נחמיה. אל תהיה גיבור. אני כבר במונית. אחפש מישהו".

"לא תמצא. גם אני חיפשתי לפני שהתקשרתי אליך. כל הנגנים הכבדים נמצאים בשני ימי עיון בגולן. אני הולך להתעלף מייסורי תופת. אני בטוח שאבא שלך ירשה לך לעזור ליהודי שהיד שלו, ואולי גם כל הפרנסה שלו, על ערש דווי".

"יהיה בסדר, נחמיה. היד תשוב לאיתנה. אל תפחיד את עצמך סתם. אני בדרך לאולם ואתה תעיף את עצמך למיון".

"מה אומר הווייז?"

"תשע דקות".

"תזרז את הנהג, יהודה. הכלה כבר בוכה כאילו שאנחנו בשמגר והחתן בדרך לבכות כאילו שאנחנו בטיפול נמרץ".

*

כפי שחזה נחמיה, לא נמצאו נגנים פנויים. האיכותיים היו בימי העיון או בתפוסה. יהודה התייאש מלמצוא מחליף זולתו, תפס את מקומו ליד אורגן ה-Yamaha Genos 2 של נחמיה ובאחת מילא את האולם בצלילים מרגיעים. הכלה החדילה את בכייה. החתן מחה את דאגתו. ונחמיה הכאוב הפריח לו תודה אווירית מפתח האולם, מפנה את עצמו למיון. היד המשיכה להתנפח ומשככי הכאבים השגורתיים שקיבל מאחראי המלצרים לא השפיעו.

טבעם של נוכחי חתונות שאינם מתעניינים בזהות הנגן המנעים את זמנם. זולת מי שאמורים לשכור נגן לקראת אירוע מתקרב ובא. אלא שהפעם נשאו רבים את עיניהם לעבר עמדת התזמורת משום שנגינה אחרת הושמעה באוזניהם. נגינה משובחת, מעודנת, ובלתי פורעת פרעות פראיות, מצד אחד, אך מצד שני, עדכנית ועכשווית. תמהיל ייחודי נמהל באוויר של האולם ואומרים שגם הריקודים יצאו מגדרם הרגיל שגם הוא אינו רגיל.

יהודה, שעקרונות לא הסיר את מגבעתו מעל ראשו, לפי שאברך כולל הוא באופיו ורק טובה בא לגמול עם חבר בעת צרה ומצוקה, חש הנאה חדשנית מציפה את הרגשתו. כריות אצבעותיו גורמות לאנשים לשמוח, לפזז ולקפץ. כישרונותיו מסלקים מיהודים את הדאגות ואת המעמסות ומפיחים בהם משבי שמחה פורצת. הסיפוק התנחל בלבבו.

בכוונה תחילה התעלם מהוראות ווליום או הנחיות שירים שנשלחו לעברו בהינפיו רזוע או בצעקות בלתי נשמעות מפי חברים של החתן וקרובי משפחה יומריניים. זה מכבר נוקעת נפשו מהשתלטותם של מוזמנים מזדמנים על ההלוק'ייל של החתונה. ישנו נגן מקצועי ומנוסה שטוחן חתונות לארוחת ערב. ישנו בעל מנגן מנוסה ומקצועי שצבר קילומטראז' בלתי ייספר מרוב. קיימים גם מחותנים דר צדדיים שהזמינו את בעלי המקצוע ונעלו עמם את הפרטים. לפיכך ולכן ואי לכך יתכבדו כל מורי ההוראות ומחוי הדעות, לכבד את מקצוענותם של בעלי המקצוע ואת סיכומיהם של המחותנים, ובל יתערבו.

בחורים שהוראותיהם לא הוטמעו במערך

הנגינה התאכזבו ורגזו, ואף רמזו זה לזה בזעם נעורים כי אין אל ועם מי לדבר. הנגן הזה אוטם אזוניה לרחשי לב הקהל. כיוון שאין כוונתו של יהודה להפוך לנגן של אירועים, והופעתו חד פעמית היא, לא ביקש לרכוש את לבם או לשאת חן בעיניהם, ושייט בהיכל הנגינה בתוואי מאוויי המוזיקליים שהתבררו כמותאמים ונכונים. האולם לא חדל לרגע את ריקודיו מלאי החיות.

בעיה התעוררה כשהבעל מנגן שהנעים בקול מיתרי גרונו, החווה לעברו מבע רוגז ואף הרחיק את המיקרופון מפיו, וקרב אל יהודה, יורה לתוך אזונו מילים אצורי זעם עצור. יהודה, לא הצליח לשמוע את תוכן מילותיו הנרגזות של הבעל מנגן וסימן לו באצבעותיו: תרשום לי, תכתוב לי.

"כשאני עובר שיר, תעבור מיד איתי. אנחנו חייבים להיות מתואמים. אתה שובר לי את הסולמות", כתב הבעל מנגן, ומיד נתן קולו במילות השיר המתנגן כדי לא לשהות שהייה מרובה ולעורר תשומת לב מעובה.

יהודה הנהן בראשו כמסכים וכמתחייב לתאם. זר הוא בנושא התיאומים. בין זמרים ומנגנים פועמת שפת תיאום ייחודית משלהם, שפת סימנים שבה הם נדברים תוך כדי שירה ונגינה, באשר למקצב ולסולמות - הוא אינו מופיע על במות ואינו מכיר את שפת הסימנים. מאוחר מדי ללמוד אותה כרגע. אולי תיכף, בהפסקת שתי הדקות שמטרימה את ריקוד ההורה, יבוא בדברים עם בעלה המנגן (ההורה היא הפסקת התאוששות שלו) ויבקשהו שילמדנו את שפת האיתותים השגורה בידי נגנים ובאצבעות מנגנים.

"מתי הורה?", שאל את בעלה המנגן בחיתוך שפתיים קפדני ומהוקצע, למען יקלוט את שאלתו בתוך מסך הרעש.

הציץ בעל המנגן בשעון היד הנחושתית שלו. "בעוד חמש דקות", השיב אף הוא בחיתוך שפתיים, ובמחוות כף יד פתוחה המסמלת את הספירה חמש, והכאת קצה אצבע על שעונו.

תיכף תגיע ההורה וירגיעי יהודה את בעל המנגן.

אלא שלפני ההורה הגיע ההורה.

ונדרש יהודה להרגעה משל עצמו.

*

אביגדור שיידר, במגבעתו המוברשת ובחליפתו המתוחה לתלפיות צד בטוחות לתוך האולם. מחפש את אחד המחותנים שבעטיו טרח לעלות מגבעת שמואל ירושלימה, לברכו ולאחלו, ולהשפיע עליו שפע של השתתפות כנה ביום שמחת לב בנו או בתו הבאים בכלולות.

שוטטו עיני אביגדור שיידר על האולם לחיפוש אחר עילת הגעתו, שעסוק היה באורחים אחרים ולא שת לבו לבואו של שיידר, ונעצר מבטו המשוטט של אביגדור על במת התזמורת. בעצירת תדהמה נעצר. בחריקת הלומים. זה יהודה, עומד שמה? זה באמת יהודה עומד ומנגן כאילו שלא קוראים לו יהודה ואין שם משפחתו שיידר והוא לא הבן שלי שאמרתי

להם כל החיים משהיו עוד ילדים קטנים שלא לנגן בציבור?!

ומוליכות רגליו של אביגדור שיידר את מעלת כבוד אביגדור שיידר לכיוון התזמורת ונפגשות עיניו הפעורות בעיני בנו הנרתעות כאינן מאמינות ומציירות את פני יהודה כפני איש שספג סנוקרת מנכדו של עוג מלך הבשן. וממהר ראשו של יהודה להסתובב לשלילה לאבא, רומז לו: "לא, לא. זה לא מה שאתה חושב. לא, לא".

אביגדור שיידר מעלה ומוריד את ראשו באיטיות מעלה ומטה. "זה כן מה שאני חושב, זה כן".

מרים יהודה מן הקלידים את כף ידו, חמש קצות אצבעותיו צמודות, מופנות כלפי מעלה, ומסמן לאביו שימתין קמעא.

בו ברגע חש אביגדור שיידר טפיחה מנערת על כתפו ומסתובב לראות את המחותן אבי החתן מתרגש פלאי פלאים עם בואו. "איזה כבוד, אביגדור, איזה מאמץ, אני ממש מתרגש. בוא תעשה 'לחיים', תברך את החתן". נגרר אביגדור שיידר מתוך המימותו אחרי המחותן, ומפזר ברכותיו בפנים מאירות, למחותן ולמחותנו של המחותן, וממשיך במסלול להמטיר את איחוליו על ראש החתן שבגלל שאון התזמורת אינו שומע אך עושה עצמו שומע כעונה ויורה 'אמן, אמן, אמן' ומנענע את ראשו לכיוון השמים והארץ בנענוע תכופ של התרגשות.

ודוממת התזמורת: "הורה. בעוד שתי דקות, הורה", מרטיט קולו של בעל המנגן את האולם ומרעיד את לבב הבחורים הצעירים.

*

"שלום, אבא". מיוזעות פניו, מן המאמץ, מן העומס הרגשי, מן המתיחות.

"שלום, בן". מביעות פניו פליאה מודגשת.

"חבר טוב שלי, היה אמור לנגן פה ונפלה לו בוקסה על היד. הוא עכשיו במיון. לא מצאנו מחליף. יש איזה יום עיגון לנגנים בגולן. בליט ברירה הוא הזעיק אותי. אני לא הולך לקבל על זה אגורה אחת. זה חסד לשם חסד".

"השיידרים לא מנגנים בציבור, יהודה".

"זה מקרה חריג, אבא. לפני שבאתי החתן והכלה בכו כמו בהלוויה של עצמם".

"אם לא היית יודע לנגן, יהודה, היית נעמד ליד האורגן?"

"ברור שלא".

"אז אצל השיידרים, כשמגיעים למצב של נגינה בציבור, זה כמו שלא יודעים לנגן. פשוט אין אפשרות לעשות את זה".

"מותר לשאול למה?"

"למה אתה צועק? אני פה לידך".

"סליחה. האוזניים שלי עוממות בגלל הרעש של המוזיקה. אני לא נגן מקצועי שמצויד באטמי אוזניים".

"טעמת משהו מאז שהזעיקו אותך כמלאך מושיע, יהודה?"

"האמת שרק כוס סודה ועוד כוס מים".

"בוא נלך לטעום משהו".

"אני צריך להתחיל את ההורה. כבר עברו ארבע דקות ואמרנו להם שתי דקות".

"לא הבנת מה שאמרתי לך? שיידרים לא מנגנים בציבור".

שפתיו של יהודה נפערו אך כל הבהרה לא יצאה מביניהן. האם אביו באמת מורה לו עכשיו לנטוש את האולם ולהותיר את החתן והכלה ללא תזמורת. ואם כן, האם על פי ההלכה עליו לשמוע בקולו?

"אבא, אני לא יכול לנטוש עכשיו את התזמורת. זה להרוס לחתן ולכלה את החתונה. לצער אותם ביום הכי חשוב בחיים שלהם. וזאת גם טראומה לכל החיים".

אביגדור חכך את סנטרו באגודלו. "יש בזה משהו".

"אז אני חוזר, ברשותך, לנגן להם".

"נו, מה קורה? אין הורה היום?", ניגש אל יהודה בחור סמוך לחיים, נוטף זיעה.

אביגדור הניח את כף ידו על כתף בנו. "תעשה לי טובה, תחכה עד שאעזוב את האולם. רק אז, תתחיל עם ההורה".

"אבל לא אכלת כלום, אבא. הרגע באת מהדרך".

"יש לי אוכל בבית, ברוך השם. להתראות. ד"ש בבית, יהודה".

יהודה פסע בכבדות אל עמדת התזמורת. בגללו עוזב אביו את האולם דקות ספורות אחרי שטרח לנסוע במיוחד מגבעת שמואל לירושלים. אבא יחזור לבית ריק, כשהוא רעב, ונסער.

הטלפון צלצל. נחמיה על הצג. "כן, נחמיה. אנחנו הולכים להתחיל הורה. מה עם היד? בזריזות".

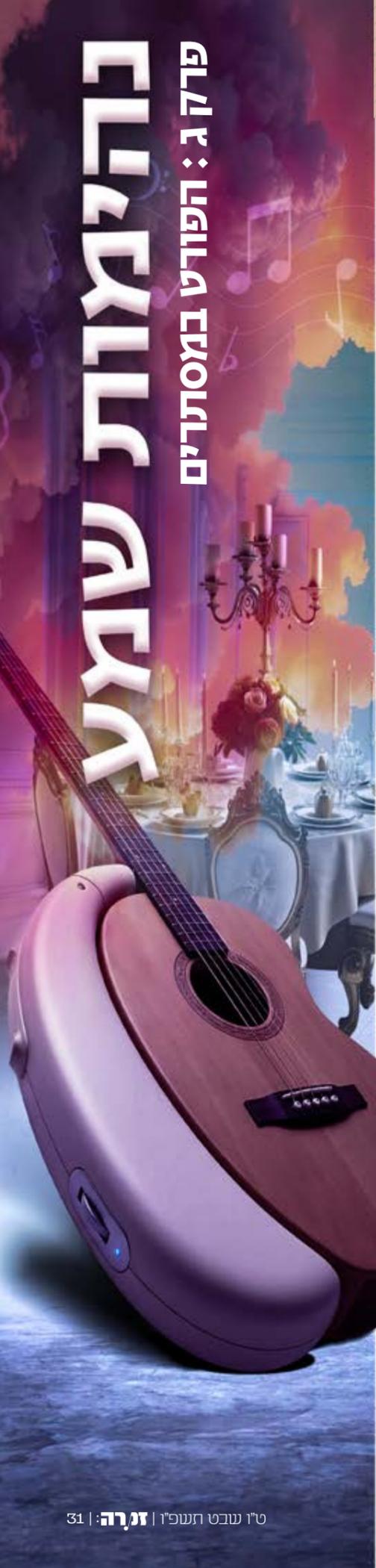
"כן, אני יודע. התעכנתי מהבעל מנגן. תשתדל להיות מתואם איתו כמה שאתה יכול. חשוב לי שהוא יהיה מרוצה. תקשיב, שיידר, היד בגבס עד קצות האצבעות. אתה מחליף אותי גם מחר. באותו מקום".

"לא, אני לא יכול".

"למה? אשלם לך טוב, יהודה. זה חסד".

"נדבר מחר. אני חייב להתחיל".

(המשך יבוא אי"ה)

פרק ג: הפורט במסתרם

ההימנות שמע

מאחורי כל מכשיר יש עולם שלם

**טלפון מסונון
קונים רק ממקצוען!**

**זה לא סתם מכשיר, זה החיים שלך בפנים.
רוצה שקט נפשי? תתחיל בלקנות מהטובים ביותר**

מכשירים מסוננים לפרנסה, בהתאמה אישית מלאה!!!

**מבצעים מטורפים
לסוף השנה האזרחית!!!**

**לרכישה ממקצוען שמבין אותך, צלצל:
032-302-333**